

Ricordi italiani

Una mostra di Ernő Jeges

Itáliai emlékek

Jeges Ernő kiállítása

L'Archivio Capitolino a febbraio di quest'anno ha organizzato una mostra in ricordo del pittore Ernő Jeges, a cinquant'anni dalla sua scomparsa. La mostra porta il titolo di *Ricordi italiani* e raccoglie i dipinti italiani, acquarelli e opere grafiche realizzati fra il 1931 e il 1938. Giovane pittore, andò per la prima volta in Italia nel 1931 con una borsa di studio statale; nel 1932 ottenne una seconda borsa e poté così prolungare la sua permanenza fino al 1933. Trascorse il suo terzo anno con il Premio insignitogli dallo stato italiano. In quello stesso anno si iscrisse all'Accademia di Belle Arti, dove studiò la tecnica dell'affresco con Ferruccio Ferazzi. La sua tesi di laurea prese spunto da un episodio della leggenda di San Ladislao, *San Ladislao fa sgorgare l'acqua*, di cui nella mostra possiamo vedere uno schizzo a colori. Gli studi in Italia ebbero una forte e riconoscibile influenza sui lavori successivi, soprattutto sugli affreschi della chiesa parrocchiale di Pomáz.

Nel corso dei suoi viaggi in Italia immortalò vari scorci di città, soprattutto in acquarelli e tempere. Molte delle sue pitture a olio più famose furono realizzate a Roma, come *l'Ingresso di Tamás Bakócz a Roma* fra il 1931 e il 1934, *la Roma nel maggio festeggiante* del 1934, *Attila davanti alla porta di Roma* del 1932 e *il Natale ungherese* dello stesso anno. Di uno dei suoi lavori più significativi, la grande pittura a olio dell'*Ingresso di Tamás Bakócz a Roma*, oggi custodita nella basilica di Esztergom, fece degli accurati studi preparatori a Roma: alcuni di questi sono esposti nella mostra, fra cui i progetti per i costumi. Per questa opera gli venne conferito nel 1936 il premio József Ferenc come grande riconoscimento professionale. Ernő Jeges partecipò attivamente anche alle principali mostre italiane dell'epoca: il *Natale ungherese*, ad esempio, fu esposto alla Mostra Internazionale di Arte Religiosa di Padova del 1931-32, *l'Abramo e Isacco* del 1934, di cui si ignora attualmente la sede, partecipò alla Mostra di Arte Sacra di Roma, dove Jeges decorò la sala ungherese con simboli paleocristiani e ungheresi. A partire dal 1938 si volse con crescente consapevolezza verso temi storici: accanto alla *Riconquista del castello di Buda*, e all'*Assedio di Kanizsa*, immortalò *Santo Stefano fondatore della città*, oggi esposto nel palazzo del municipio di Székesfehérvár. La tematica religiosa continuò a interessarlo: sui muri della cappella del Collegio di San Imerio a Budapest si possono vedere i quadri a tempera raffiguranti i patroni del collegio. Nel 1938 partecipò insieme ad altri alla rassegna internazionale più importante dell'epoca, la Biennale di Venezia. Lo stato italiano acquistò una delle sue opere ivi esposte, l'acquarello *Paesaggio di Tata*.

Nel 1943 portò a compimento un nuovo incarico con una pittura a secco dal titolo *Relazioni italo-ungheresi*, realizzata nell'aula magna del ginnasio benedettino di Pannonhalma. Negli anni Cinquanta la parete fu imbiancata. Gli studenti del ginnasio, scrostando l'intonaco, trovarono i resti della pittura e, come segno di rispetto nei confronti del pittore, l'aula che aveva accolto l'opera prese il nome di aula Jeges. Ancora oggi essa è ufficialmente chiamata con questo nome.

Nel 1943 Ernő Jeges poté partecipare nuovamente a un evento di argomento italiano: l'agenzia viaggi italiana ENIT, sotto il

A Fővárosi Képtár ez év februárjában kamara-kiállítást rendezett az ötven éve elhunyt Jeges Ernő festőművész emlékére. A kiállítás „Itáliai emlékek” címmel foglalta össze Jeges Ernő 1931 és 1938 között készült olasz vonatkozású festményeit, akvarelljeit és grafikáit. Fialat festőként 1931-32-ben állami ösztöndíjjal utazott első ízben Olaszországba, majd 1932-ben ismét elnyerte ezt az ösztöndíjat, így kinttartózkodását meghosszabbíthatta 1933-ig. A harmadik évet már az olasz állam által adományozott Premio ösztöndíjjal töltötte kint. Ebben az évben beiratkozott a római Accademia di Belle Arti, ahol freskófestészetet tanult Feruccio Ferazzinál. Vizsgamunkája a Szent László legendából vett jelenet volt: Szent László vizet fakaszt címmel, ennek egy színes vázlatát láthattuk a kiállításon is. Itáliai tanulmányai erősen és jól felismerhetően hatottak későbbi munkáira is, többek között az 1951-ben festett pomázi plébánia-templom freskóira is.

Olaszországi útjai során számos városrészletet örökített meg, főként akvarell és temperaképeken. Legismertebb olajfestményei közül több Rómában készült, mint például Bakócz Tamás bevonulása Rómába című, 1931-34-ben, a Majális Rómában (1934), az Attila Róma kapui előtt 1932-ben és a Magyar Karácsony szintén ugyanebben az évben. Egyik legjelentősebb munkájához, a Bakócz Tamás bevonulása Rómába című nagyméretű olajképéhez – amelyet ma az esztergomi bazilikában őriznek –, gondos előtanulmányokat végzett Rómában: ennek egyes darabjait, például a kosztümterveket is bemutattunk a kiállításon. E képért komoly szakmai elismeréssel, Ferenc József-díjjal jutalmazták 1936-ban. Jeges Ernő aktív résztvevője volt a korszak legjelentősebb olaszországi kiállításainak is: Magyar karácsony című képe például az 1931-32-es padovai Nemzetközi Egyházművészeti Kiállításon, a jelenleg ismeretlen helyen lévő Ábrahám és Izsák című képe 1934-ben pedig a római Egyházművészeti kiállításon szerepelt, ahol a magyar termet is ő díszítette ókeresztény és magyaros szimbólumokkal.

patrocinio della Reale Legazione Italiana, bandì un concorso per artisti ungheresi avente come oggetto un tema italiano. Al concorso Ernő Jeges ottenne il terzo posto. La mostra, che ripercorre le tematiche sopra illustrate, ha avuto uno straordinario successo di pubblico. È nostro immenso piacere che essa sia stata inaugurata dal direttore dell'Istituto Italiano di Cultura di Budapest, Arnaldo Dante Marianacci. Speriamo che tale gesto segni l'inizio di una seria e lunga collaborazione fra le due istituzioni.

András Jeges, Edit Sasvári

1938-tól egyre tudatosabban fordult a történelmi témák felé: Budavár visszafoglalása, Kanizsa ostroma mellett megörökítette a Városalapító Szent Istvánt is, amely ma is a székesfehérvári városháza épületében látható. Továbbra is érdekli az egyházművészeti tematika: a budai Szent Imre Kollégium kápolnájában láthatók a kollégium névadójával kapcsolatos fára festett tempera képek. 1938-ban többekkel együtt részt vett az akkoriban legjelentősebb nemzetközi seregszemlének számító Velencei Biennálén. Itt kiállított képei közül az egyiket, Tatai táj című akvarelljét megvásárolta az olasz állam.

1943-ban újabb megbízásnak tett eleget az Olasz-magyar kapcsolatok című szekeljával, amely a pannonhalmi bencés gimnázium aulájába készült. A falképet az ötvenes években lemeszelték. Az ott tanuló diákok lekapargatva a meszet, megtalálták a szekeljő részleteit, és a festő iránti tiszteletük jeléül a művet befogadó termet egymás között Jeges teremnek nevezték. Ma már hivatalosan is így hívják ezt a termet.

Jeges Ernő 1943-ban ismét egy olasz vonatkozású esemény részese lehetett: az ENIT olasz utazási iroda az Olasz Királyi Követség védnöksége alatt pályázatot hirdetett magyar művészeknek olasz tárgyú témában. Ezen a pályázaton Jeges Ernő harmadik díjat kapott.

A kiállítás, amely a fenti tematikát járja körül rendkívül sikeres volt és nagy látogatottságnak örvendett. Külön örömünkre szolgál, hogy a kiállítást a budapesti Kultúrintézet igazgatója, Arnaldo Dante Marianacci úr nyitotta meg. Reméljük, hogy ez a gesztus egy komoly és hosszú távú együttműködés kezdetét jelenti a két intézmény között.

Jeges András, Sasvári Edit

Fifty years after the death of the painter Ernő Jeges, in February 2006 the Capitoline Archive organised an exhibition Memories of Italy, showing paintings, drawings and watercolours of Italy made by Jeges between 1931 and 1938. The exhibition included, for example, some preparatory studies made in Rome for the oil painting The Entry of Tamás Bakócz into Rome, now in the care of the Basilica of Esztergom, for which he obtained the József Ferenc Prize, and also the watercolour Tata Landscape, which Jeges showed at the Venice Biennale in 1938.